

Aldus de mensen, incluis mij

Hoe woorden opeens voorzetsels worden

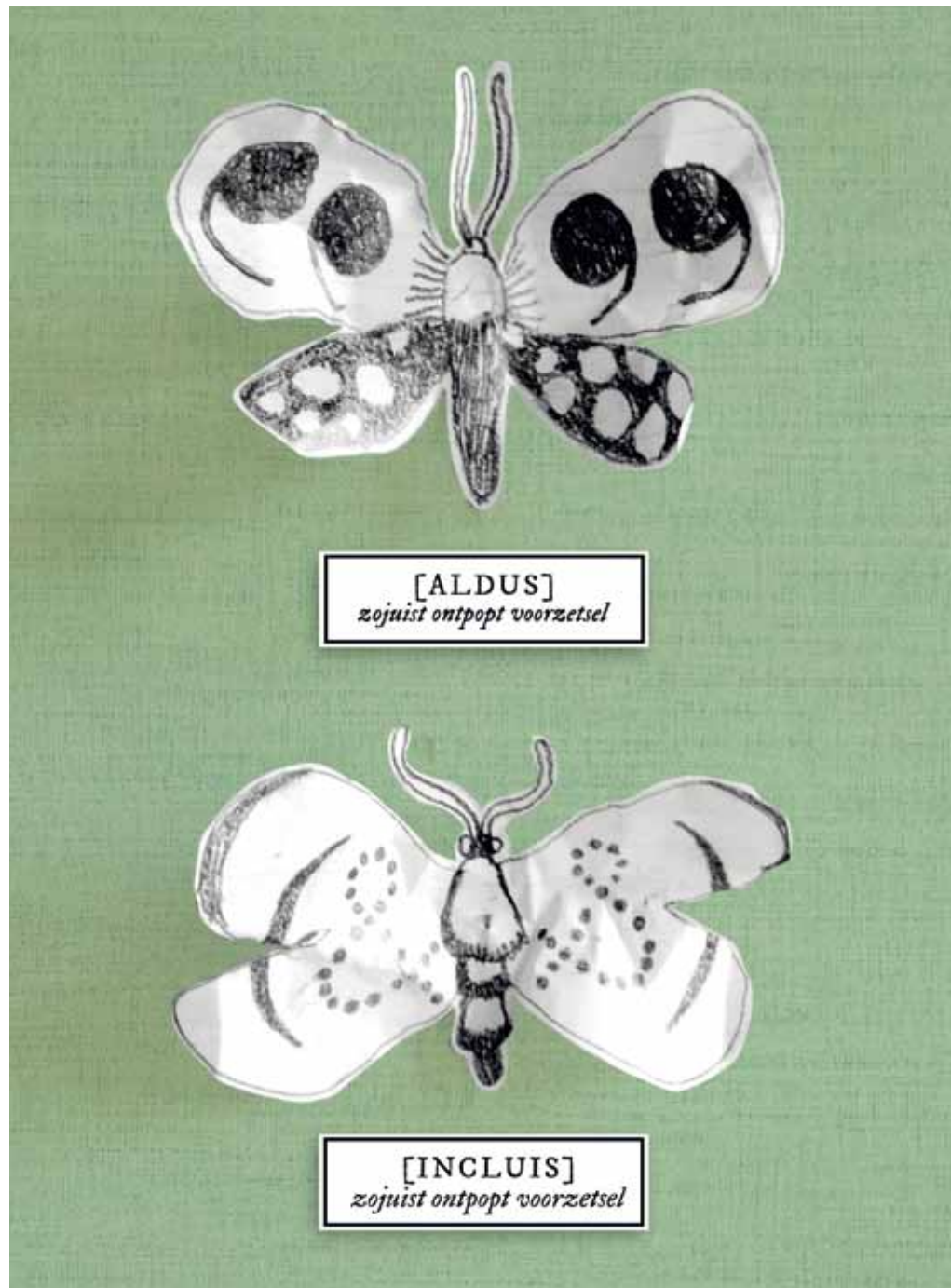
Geen journalist die nu nog iets schrijft als: ‘aldus sprak de premier’. Dat wordt tegenwoordig al snel: ‘aldus de premier’. Het woord *aldus* is bezig aan een taalkundige metamorfose, net als *incluis*.

Joop van der Horst

Wie in de grote Van Dale op zoek gaat naar het woord *incluis*, komt daar in een ferme ruzie terecht. De voorbeeldzin is: “Jullie zijn allemaal schoften, jij, je broertje en je hele familie incluis.” Het klinkt als een citaat, maar ik zou niet weten waaruit. Een klein beetje vreemd vind ik die zin wel, want ik zou verwacht hebben: ‘je hele familie, jij en je broertje incluis’. Misschien is dat echter te subtiel in een situatie waarin men elkaar eens goed de waarheid zegt. Andere, en mijns inziens betere voorbeelden liggen voor het oprapen (alle zinnen in dit artikel komen uit de praktijk – tijdschriften, kranten, websites, enzovoort –, maar sommige zijn licht aangepast omwille van de duidelijkheid):

- Brusselse liberalen, de VVD incluis, pleiten voor meer bemoeienis EU.
- De huid’ge tachtigers in Huize Avondrood, / De dementerenden incluis, dié kun je nog / Samen laten zingen: van ‘De Zilvervloot’.

Of *incluis* vaak gebruikt wordt bij hooglopende ruzies, betwijfel ik trouwens ook. Het lijkt me net een beetje een te geleerd woord om je lekker mee uit te leven. In ieder geval is het in schrijftaal heel gewoon. En volgens Van Dale en de bekende etymologe Nicoline van der Sijs is dat al sinds de zestiende eeuw zo. De betekenis is “meegerekend, ingeslo-

ten”. Het moet ontleend zijn aan het Frans (*inclus*), en dat gaat verder terug op het Latijn (*inclusus*).

■ INCLUIS DE ZIJWIELTJES

Het woord *incluis* is dus bepaald geen nieuwkomer in onze taal. Maar na eeuwen van trouwe dienst vertoont het de laatste tijd wel een opmerkelijk nieuw gedrag, overigens zonder meteen zijn oude gewoontes overboord te zetten.

Het is alsof het woord naast zijn gewone werk nu ook een tweede functie vervult. In die tweede rol zien we *incluis* aan het werk in zinnen als:

- Maar dan wordt vergeten dat die (even rampzalige) politiek jarenlang gedekt is geweest door het parlement, incluis de PvdA.
- Elf gladde deuren incluis deurposten
- Nieuw Fietsje incluis de zijwieltjes!